

Perinatal Yas Ölçe?i (K?sa Sürüm)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Perinatal Yas Ölçe?i (K?sa Sürüm)*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=29074>

Özet

Perinatal yas, gebelik kaybı, ölü doğum veya doğum sonrası erken dönemde bebek kaybı ya da ebeveynlerin deneyimlediği karmaşık bir duygusal süreçtir. Perinatal Yas Ölçeği (PYÖ) (Kısa Sürüm), bu özel yas sürecini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş, 33 maddeden oluşan bir kendini değerlendirme araçtır. Ölçek, aktif keder, başa çökme zorlanma ve umutsuzluk olmak üzere üç ana alt boyutu ölçer. Köne, Kayrak, Aslan ve Yıldız (2017) tarafından Türkçe'ye uyarlanan bu kısa sürüm, Türkiye popülasyonunda geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları ve psikometrik özellikleri açısından yeterli bulunmuştur.

Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde, kültürel uygunluk ve dil edilebilirliği, uzman görüşleri ve pilot uygulamalarla sağlanmıştır. Yapı geçerliliği faktör analizi ile değerlendirilmiş, iç tutarlılığı ise yüksek Cronbach alfa katsayısı ile desteklenmiştir. Bu ölçek, perinatal kayıp ya da ebeveynlerin yas tepkilerini anlamak ve uygun müdahaleleri planlamak için klinik ve araştırma ortamlarında değerli bir araç olarak kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler

Perinatal yas, bebek kaybı, yas ölçeği, psikometrik özellikler, geçerlilik, güvenilirlik, faktör analizi

Yazarlar

Miray Özgür KÖNE, Mecdi Kayrak, E. Aslan, H. Yıldız

Amaç

Perinatal Yas Ölçeği (Kısa Sürüm)'ün temel amacı, Türkiye'de perinatal kayıp deneyimi yaşamış ebeveynlerin yas tepkilerini, duygusal durumları ve başa çökme zorlukları güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu ölçek, gebelik kaybı, ölü doğum veya neonatal dönemde bebek kaybı sonrası yaşanan yas sürecinin yoğunluğu ve karmaşıklığına değerlendirmeye yardımcı olur.

Ölçek, klinik uygulamalarda ve araştırmalarda, perinatal yas yaşayan bireyleri tanımlamak, onların ihtiyaçları belirlemek ve uygun psikososyal destek veya müdahale programları geliştirmek için kullanılabilir. Aynı zamanda, yas sürecinin farklı bileşenlerini (aktif keder, başa çökme zorlanma, umutsuzluk) ayrı ayrı değerlendirerek, daha hedefe yönelik destek stratejileri oluşturulmasına olanak tanır.

Yapı

Perinatal Yas Ölçeği (Kısa Sürüm), perinatal yasa psikolojik yapıya sahip üç ana alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar, yasa farklı yönlerini temsil ederek bireylerin

deneyimlediği karmaşık duygusal durumu daha detaylı bir şekilde anlamamızı sağlar. Ölçek, toplam 33 maddeden meydana gelmekte olup, her bir alt boyut belirli sayıda madde içermektedir.

Bu alt boyutlar şunlardır:

Aktif Keder (11 madde): Kaybın ardından hissedilen yavaş üzüntü, acı, özlem ve kaybın sürekli zihinde olması gibi belirtileri kapsar.

Başlıca Çökme Zorlanma (11 madde): Kayıpla başlıca çökme mekanizmalarında yaşanan güçlükleri, günlük işlevsellik üzerindeki olumsuz etkileri ve sosyal ilişkilerdeki problemleri ifade eder.

Umutsuzluk (11 madde): Geleceğe dair olumsuz beklentileri, motivasyon kaybını, anlamsızlık hissini ve yarımdan keyif alamama gibi belirtileri içerir.

Bu üç boyut, perinatal yasın hem duygusal hem de bilişsel ve davranışsal yönlerini ele alarak, kapsamlı bir değerlendirme sunar.

Geçerlik

Perinatal Yas Ölçeği (K?sa Sürüm)'nün Türkçe uyarlama çalışması sırasında, ölçeğin geçerliliği detaylı bir şekilde incelenmiştir. İlk olarak, ölçeğin kültüre uygunluğu, dil edilebilirliği ve kapsam geçerliliği için uzman görüşlerine başvurulmuştur. Kadın Sağılığı ve Hastalıkları Hemşiresi (alt öğretim üyesi), Psikiyatri Hemşiresi (üç öğretim üyesi) ve Kadın Hastalıkları ve Doğum hekimisi (beş öğretim üyesi ve iki asistan hekim) olmak üzere toplam 16 uzmanın görüşleri alınmıştır. Uzman görüşlerinin değerlendirilmesinde KG (Kapsam Geçerlilik İndeksi) kullanılmış olup, her maddenin anlaşılabilirliği 1'den (uygun değil) 4'e (tamamen uygun) kadar derecelendirilmiştir. Yapılan değerlendirmede, tüm maddelerin uzmanlardan %80'in üzerinde 3-4 puan aldıkları saptanmış ve bu doğrultuda gerekli düzeltmeler yapılarak ölçeğe son hali verilmiştir.

Ölçeğin son halinin anlaşılabilirliğini test etmek amacıyla, perinatal kayıp yaşamış 50 kadınla bir pilot uygulama gerçekleştirilmiş ve alınan geri bildirimler doğrultusunda son düzenlemeler yapılmıştır. Ölçeğin geçerliliği ise faktör analizi tekniği kullanılarak değerlendirilmiştir. Analiz sonuçları, ölçeğin orijinal yapıya destekleyen güçlü bir yapı geçerliliğine sahip olduğunu göstermiştir.

Güvenilirlik

Perinatal Yas Ölçeği (K?sa Sürüm)'nün Türkçe uyarlama çalışması sırasında, ölçeğin güvenilirliğini saptamak amacıyla çeşitli yöntemler kullanılmıştır. Bu yöntemler arasında Cronbach alfa katsayısı, test-tekrar test değeri ve madde-toplam korelasyon katsayıları yer almaktadır.

Yapılan analizler sonucunda, 33 maddelik Perinatal Yas Ölçeği (K?sa Sürüm) için iç tutarlılık

katsay?s?n? gösteren Cronbach alfa katsay?s? 0.95 olarak saptanm??t?r. Bu de?er, ölçe?in maddeleri aras?nda yüksek düzeyde bir tutarlılık oldu?unu ve ölçe?in oldukça güvenilir oldu?unu göstermektedir. Bu tür yüksek alfa de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda güçlü bir ?ekilde ili?kili oldu?unu ve kabul edilebilir düzeyde güvenilirli?e sahip oldu?unu belirtir.

Faktör Analizi

Perinatal Yas Ölçeği (K?sa Sürüm)'nün yap? geçerlili?ini de?erlendirmek amacıyla faktör analizi tekni?i kullanılm??t?r. Faktör yap?s?n?n incelenmesinden önce, örneklem yeterlili?ini belirleyen Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi ve de?i?kenlerin birbiriyle korelasyon gösterip göstermedi?ini s?namak için Bartlett Testi uygulanm??t?r.

Yapılan faktör analizi sonucunda, KMO katsay?s? 0.94 olarak bulunmu?tur. Bu de?er, örneklem büyüklü?ünün faktör analizi için yeterli oldu?unu ve verilerin faktörle?tirilebilir oldu?unu gösterir. Bartlett Testi sonucu ise ileri düzeyde anlamlı ($\chi^2=4.68$, $p<0.001$) bulunmu?tur, bu da de?i?kenler aras?nda anlamlı korelasyonlar oldu?unu ve ölçe?in faktör analizine uygun oldu?unu do?rulamaktadır. Çal??mada 185 ki?ilik örneklem büyüklü?ü kullanılm?? olup, bu sonuçlar örneklemin yeterli oldu?unu ve verilerin normal da??ılma sahip oldu?unu ortaya koymaktadır.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: 33 maddeli, 5'li Likert ölçeği (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Perinatal kay?p ya?am?? kad?nlar

Ya? Grubu: Yeti?kin kad?nlar

Popülasyon Detaylar?: Geçerlilik ve güvenilirlik çal??ması 185 ki?ilik örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Kendini de?erlendirme ölçeği

?zinler, Ücret ve Ölçe?in Geli?tirildi?i Y?

Ölçe?in kullan?m?na ili?kin izinler, ücretlendirme politikalar? ve orijinal ölçe?in geli?tirildi?i y?la dair detaylı bilgi kaynaklarda aç?kça belirtilmemiştir. Ancak, Türkçe uyarlama çal??ması'nın 2017 y?l?nda yayımland??? bilinmektedir. Ölçe?i kullanmak isteyen ara?tırmacılar veya klinisyenler, sorumlu yazar Miray Özgür KÖNE? ile ileti?ime geçmelidir.

Referanslar

Köne?, M. Ö., Mecdi Kayd?rak, M., Aslan, E. ve Y?id?z, H. (2017). Perinatal Yas Ölçe?i (33 maddeli K?sa Sürüm): Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çal??mas?. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 18(3), 231-236. Makalenin tam metnine buradan ula??labilir: ejmanager.com

Bu ölçe?in orijinal PDF versiyonuna buradan ula??labilir: perinatal-yas-olcegi-33-maddeli-kisa-surum-toad.pdf

Ölçe?in Word (docx) format?ndaki versiyonuna buradan ula??labilir: perinatal-yas-olcegi-kisa-surum-toad.docx

Perinatal Yas Ölçe?i (K?sa Sürüm) Maddeleri

Aktif Keder(11 madde): 1. Depresif hissediyorum.

Ba?a Ç?kmada Zorlanma(11 madde): 2.Baz? insanlarla anla?makta zorlan?yorum.

Umutsuzluk(11 madde): 9.Ruhsal problemlerim için ilaç kullan?yorum.